

Nr 474

Av fru Wallentheim m. fl., om upprätthållandet av pressetiska krav.

(Lika lydande med motion nr 594 i Andra kammaren)

Tryckfriheten är en av den demokratiska samhällsordningens fundamentala rättigheter, och varje angrepp mot den bör tillbakavisas. Att tryckfriheten som ett omistligt värde kräver påföljder där den missbrukas har uttryckts i tryckfrihetsförordningens 7 kap. 4 §, enligt vilket lagrum framställning som innefattar förtal och förolämpning är straffbar.

Den 13 maj 1966 tillsatte justitieministern en kommitté med uppgift att utreda frågor om ett förstärkt integritetsskydd på personrättens område. Vi erinrar tacksamt därom, och kommitténs arbetsresultat emotses med förväntan.

Sensationsjournalistik som prisger enskilda privatförhållanden är en kränkning av privatlivets helgd. Det kan icke vara »ett oavvisligt allmänintresse» att de offentligt belyses. Ofta är stoffet utan varje kontroll eller behörigt medgivande på ett otillbörligt sätt uppsnappat, snedvridet och rubriksatt — ofta även bildmässigt — i det enda syftet att tjäna hänsynslösa kommersiella intressen. Det förakt för anständiga publiceringsregler som förekommer inom dags- och veckopress innebär en allvarlig form av rättslöshet. Det stora läsvärde som tidningar uppenbarligen anser detta slags skrivelser ha kan lätt avläsas på löpsedlar och annan läsreklam. Alldeles frånsett läsekretsens storlek är åtgärder påkallade som kan bedömas ha en återhållande effekt på sensationsjournalistiken, brännmärker förlöpnings- och förhindrar den spridningstendens som kan konstateras.

Det obehag och lidande, ofta den rena skadegörelse som åsamkas privatpersoner och deras anhöriga genom sensationsjournalistiken, känns om möjligt hårdare med tanke på dags- och veckopressens massupplagor. Med den pågående koncentrationen inom tidningsvärlden följer också att utsikterna till korrigerande och hävdande av pressetiken i tidningar emellan minskar. Att upprätthålla förtroende för att goda publiceringsnormer är en hederskodex bland journalistyrkets utövare är allmänt sett angeläget, det måste också vara ett kärintresse.

Pressens opinionsnämnd som tillkom 1914 är en hedersdomstol i pressfrågor. Den arbetar enligt uppgift helt obundet. Under en opartisk ordföran-

de som ej får vara aktiv publicist deltar i sammanträdena en representant för vardera Publicistklubben, Tidningsutgivareföreningen och Journalistförbundet. I Pressens opinionsnämnds arbetspraxis ingår inte att på eget initiativ ta upp till behandling journalistiska övergrepp mot enskild person. Tillkännagivande av de opinionsuttalanden som PO gör efter prövning av anmält ärende (enligt uppgift cirka 40 om året) inflyter oftast i obemärkt form, på undanskynd plats i den berörda tidningen. Effekten av denna slags påföljd kan ifrågasättas. Är PO som ett organ för bevakning av pressen ur pressetiska synpunkter till fyllest? Har samhället behov av ett kompletterande organ med annan sammansättning och annat arbetssätt för att stävja missbruk av tryckfrihetslagen? Har de pressetiska synpunkterna tillräckligt utrymme inom journalistutbildningen?

Vid 1966 års riksdag begärdes i motion nr 2 i första kammaren (nr 1 i andra kammaren) en ny pressutredning. I motiveringen för denna begäran framfördes dels pressetiska synpunkter, dels tidningsekonomiska problem. Endast denna sista aspekt åberopade konstitutionsutskottet (utl. nr 26) i sin hemställan om en riksdagsskrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning. Utlåtandet bifölls. Utredningen är ej tillsatt.

Med hänvisning till det anförda hemställer undertecknade,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att i den nya pressutredningens arbetsuppgifter måtte ingå prövning av möjligheterna att upprätthålla pressetiska krav.

Stockholm den 26 januari 1967

Annie Wallentheim (s)

Thure Dahlberg (s)

Erik Wärnberg (s)

Nr 475

Av herr Wallmark, *angående valsedelns storlek.*

(Lika lydande med motion nr 595 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1967

Gunnar Wallmark (h)